

„Tomaž Mor“; dalje obsega: „Slovo o polku Igorjevč“, iz staroruskega poslovenil in razložil M. Pleteršnik, in začetek izvirnega romana, ki ga je pod naslovom „Deseti brat“ spisal J. Jurčič. O „Desetem bratu“ bomo govorili, ko bode roman ves natisnjen; Jurčičevo ime samo nam je porok, da bode delo dobro. Prof. Pleteršniku smo hvaležni, da je Slovenec razložil in poslovil „Slovo“, ki ima v ruskem slovu res skor toliko vrednost kakor „Kraljedvorski rokopis“ za česko. Tomaž Moor je izvrstno v slovenski jezik prestavljen. Gotovo pride ta tragedija na slovensko javno gledališče; pa tudi čitalnice, ki nimajo prostora za velike igre, bi ga svojim družbenikom saj v berilu tako predstaviti mogle, kakor smo v Ljubljani že videli „Viljema Tela“ in druge igre, da vsaka oseba ima svojega čitatelja. Variatio delectat.

Ozir po svetu.

Česki Mezzofanti.

Vse jezike sveta zna.

— — — — —

Taka glava korenine
Je slovanski oratár!

Koseski.

Ves svet se je čudil kardinalu Mezzofanti-ju, ki je govoril 28 jezikov; to ga je slavilo pri njegovih vrstnikih in mu gotovo ohrani slaven spomin tudi pri vseh potomcih. Marsikdo je mislil, da se nikdar več ali saj dolgo ne prikaže taka izvanredna prikazen. Toda 11. dan letošnjega februarja je svetu pokazal mladenčca, ki bode Mezzofanti-ju saj nekoliko otemnil slavo, kajti on govori 31 jezikov; isti dan namreč je v Pragi mladenec, 23 let star, Šercl po imenu, iz vseh 31 jezikov imel izpit (izpraševanje) pred jezikoslovnimi prvaki vpričo deželnega zastopnika Vojteha Naprstka in mnogo izbranih poslancev. Učitelj angleškega jezika g. Ande izpraševal ga je angleški in holandski, njegova gospá malajski, prof. Gindely španjski in portugalski, prof. Tonner slovanski, profesor Ludevík sanskritski, dr. Houška hebrejski, prof. Petr arabski, šolski svetovavec Köhler kineški in japonski. Jeziki, iz katerih je bil izpraševan, so bili ti-le: česki, poljski, ruski, hrvaški, bulgarski, francozki, angleški, laški, španjski, portugalski, magjarski, švedski, danski, holandski, rumunski, arabski, turški, novogrški, hindostanski, kineški, japonski, malajski, hebrejski, perzijski, arnavški, tibetarski, mongolski, manžurski, sanskritski, ciganski in nemški. V vseh teh jezikih g. Šercl govori vrlo in gladko, v nekterih tudi stenografuje. G. Šercl je pravi Čeh, rodil se je v okolici Berounski, pri vsem tem si ga lasté nemci, trdé, da je njihov „landsmann.“

„Naše gore list.“

Dopisi.

Iz Hulla na Angležkem 28. sveč. P. T. (Magjari in magjarizem.) (Konec.) Naj še ene stvari omenim. Menda ni naroda na svetu, kateri bi zgodovino tako enostransko kvaril, kakor Magjari. V Hullu sem videl v neki bukvarnici veliko, krasno vezano knjigo, poleg ktere je bil list: „Asiatic Chiefs, ty J. Szeredy, published for 15 S. offered for only 2 S.“ (Azijaški glavarji, spisal J. Szeredy, namesti za 15 šilingov, to je 7 gold. 50 kr., se prodaja le za 2 š., to je 1 gld.) Sprva sem mislil, da je zgodovina azijaških narodov, pa ko knjigo odprem, zagledam krasno sliko Marije Terezije v Požunu; vidim, da je zgodovina ogerska, v katero so vpleteni poetični spisi. Za ta mali denar kupim knjigo in

jo prečitam; da vidite bistri um magjarski, posebno ker se ta knjiga iz mnogo vzrokov menda v Avstrii ne nahaja, vam poslovenim nekoliko vrstic o tem, kar Szeredy piše o jeziku magjarskem, drugokrat, ako vam ljubo, druge stvari.

S početka se Szeredy hudo jezi nad nemškimi in slovenskimi zgodovinarji, da krivo o Magjarih pišejo, posebno pa graja Rottecka, da imenuje stare Magjare „barbare“; o magjarskem jeziku pa tako-le piše na strani 13.: „Sloveni pravijo, da je njihov jezik magjarskega zeló obogatil; tukaj ni mesto za dolgo etimologično preiskovanje o izviru besed, pa na kratko povemo vzroke in pokažemo, da je misel vseh Slovencev jalova in prazna. Kaj bi moglo biti bolj nelogično, kakor verovati, da ljudstvo tako vdano ljubezni do svobode, in odlično pa tako močnih, izvirnih in izvrstnih značajih kakor so Magjari, bi si izposojevali znamenit del svojega jezika od naroda, kterega vedno zaničujejo, kterega so sprašili pred seboj kakor pleve pred vetrom, spodivši ga v divje, neplodno bregovje, vzemši za-se rodovitne ravnine, neprenehoma varovaje po tradicionalnem sovraštvu in zaničevanju široko zev (gulf), ktera jih loči od njihovih slovenskih sosedov.“ — Poslovenil sem zvesto besedo za besedo; ako bi mi kdo ne verjel, temu pošljem rad original, in tako za vse drugo. — Ali ne kaže to ljubezen, ki jo Magjari do Slovencev imajo? In zato, bratje Hrvatje, uklanjajte se jim, ker čital sem, da jih imenujete „pleme“, kteremu se uklanjajo tudi oni, kateri mu niso prijatli? Da, da, krščansko ljubiti se pravi tudi neprijatla ljubiti; ali je pa politična prevelika ljubav, tega ne vem; v političnem katikizmu saj tega ne najdem. — V krasoti magjarskega jezika Szeredy na 16. strani tako piše: „Magjarski jezik je posebno znamenit po svoji jedernosti in je čudežno primeren izrazovati vse različne vrste človeških občutkov. Na odru doní kakor grom iz ust domoljubnega govornika in najtopejšo dušo izdrami iz svojega spanja. Od pesnikovih ust, kateri se vzdiguje na krilih navdušenja, se zdaj glasi kakor triumfalna pesem vzdigajočega se škrjančka, kadar je predmet o svobodi, zdaj kakor slavčevo žvrgolenje, ako poje o ljubezni, njeni žali in veselji. Noben drug jezik nima tako veličastnih izrazov za občutke ljubezni in domoljubja, in vsikdar je ganil njegov čar pravega domoljuba.“ — Talijani, Francozi, Angleži, Nemci učite se magjarski; pa posebno vsi, vi zaljubljeni poetje, pevajte magjarski, da ganete neusmiljene ljubice! — Na strani 298. te knjige je balada, ki je od besede do besede kakor prestava slovenske narodne pesmi „Se kralj Matjaž oženil je z Alenčico itd.“ Rad bi vedel, od kod jo je Szeredy vzel, ker nam nič ne omeni, ne da bi bila njegova, ne da bi bila narodna magjarska; napis jej je samo „ballade“. Bi li ne vedel kdo, ali je slovenska pesem prevod iz magjarskega ali kako? — Angležki prevod je krasen. —

Stvari na Angležkem imajo svoj navadni tek; mnogo se govori o strašnih brodolomih, ki se zmirom godijo na letošnjo zimo silno vihnem bližnjem morji; polomilo se je blizo 400 brodov (bark). Največ govora je dala strašna nesreča, ki se je pripetila ladii „London“, ko je jadrala iz mesta Plymutha v Avstralijo; potopila se je z 220 ljudmi. Za Hull je velika nesreča broda „Excelsior“, ki je jadral v Hamburg in se razbil; sedmero ljudi se je utopilo, drugi so se oteli na jadrani (mastbaum) v jadre; prednji del velikega broda je namreč v pesku tako obtičal, da je jadrani srečno iz vode molel. Tako je bilo 15 ljudi (med njimi kapitanova žena, drugi vsi možaki) 6 dni v jadrih brez jedí in pijače, dokler jih ni rešivna barka na pol mrtvih rešila. — V državnem zboru je najvažnija stvar ta, da za Irsko je od-